

CLARKSON

**Léta^s
Top Gear**

ARGO

JEREMY CLARKSON

Léta s Top Gear

Přeložili Marko a Hana Haulišovi

ARGO 2014

The Top Gear Years

First published in Great Britain in the English language by Penguin Books Ltd.

Copyright © Jeremy Clarkson, 2012

Translation © Marko a Hana Haulišovi, 2014

ISBN 978-80-257-1099-9 (váz.)

ISBN 978-80-257-1164-4 (e-kniha)

Věnováno mým přátelům

Tato kniha obsahuje sloupky Jeremyho Clarksona, které byly poprvé publikovány v časopisu *Top Gear* v letech 1993 až 2011.

Poznámka vydavatele: Pro lepší orientaci v textu jsme se oproti pravidlům českého pravopisu rozhodli označovat všechny názvy automobilů, jejich značky, typy a modely, počátečním velkým písmenem.

Úvod

Jednoho dne možná napíšu svůj životopis. Ten den ale ještě nenastal. Tohle je sbírka sloupků, které jsem sepsal ode dne, kdy jsem zasvětil zbytek svého života křenění se z televizních obrazovek a sekání zatáček nepřiměřenou rychlostí.

Některé z nich jsem napsal už před pěknou řádkou let a vyznávám se v nich ze svých tehdejších názorů. Dnes už jsem starší a moudřejší a je možné, že se některé mé názory změnily. Pokud s něčím, co jsem napsal, nesouhlasíte, netrapte se tím. Nejspíš už s tím nesouhlasím ani já sám.

JEREMY CLARKSON, 2012

AUTO ROKU: NISSAN MICRA

1993

PRVNÍCH 5 SINGLŮ V HITPARÁDĚ

NÁZEV PÍSNĚ – UMĚLEC

- 1** I'd do anything for love (But I won't do that) – Meat Loaf
- 2** (I can't help) Falling in love with you – UB40
- 3** All that she wants – Ace of Base
- 4** No Limit – 2 Unlimited
- 5** Dreams – Gabrielle

5 NEJÚSPĚŠNĚJŠÍCH FILMŮ

- 1** Jurský park
- 2** Táta v sukních
- 3** Uprchlík
- 4** Firma
- 5** Samotář v Seattlu

Statistika

Existuje pár statistických údajů, které vás donutí povytáhnout obočí. Například když vybuchla Krakatoa, slyšeli to až na 20 000 km vzdálených Falklandských ostrovech. Moderní torpédoborec Královského námořnictva spotřebuje tunu paliva jenom na to, aby se posunul vpřed o jednu svou délku. A co vás patrně překvapí nejvíce – za sto let zabila auta více lidí, než kolik jich padlo v kterékoli válečné vřavě.

Auta jsou nezodpovědná, nešetrná k životnímu prostředí, hlučná a nebezpečná. Auta jsou bláznivá jako nechráněný sex, ale komu se chce používat kondom. A tak přes šest milionů lidí pravidelně sleduje pořad *Top Gear* na BBC2. A proto také vychází více než 130 nejružnějších periodik o autech a ani jedno o pračkách.

V této zemi je řidičský průkaz spíše právem než výsadou, a když už jednou tu kartičku dostaneme, získáme s ní další právo – stát se vlastníkem automobilu. Drandí jich po silnicích tak 22 milionů, zabíjejí stromy, lidi a cokoli jiného, co se jim náhodou připlete do cesty.

A každý, kdo auto skutečně používá – s výjimkou těch, kteří strávili včerejší noc na dálnici A1 a všech vlastníků ojetého Nissana Micra –, má řadu otázek. Možná nechtějí vědět, proč auto vlastně jede, ale zajímá je, kolik peněz stojí provoz, jakou rychlost dokáže vyvinout, kde je nejbližší autosalon, jak zabránit jiným lidem, aby jim auto ukradli, kde získat levné pojištění, a zejména jestli na ně lapí nějaké kočky.

V našem časopise *Top Gear* bychom se chtěli věnovat právě takovým otázkám (přiznáváme ale, že pokud vám je 17, máte beďary a chtěli byste lapit Sharon Stoneovou, mnoho nezmůžeme).

Chceme oslovit chlápka ve větrovce a šedých botách, který má strach, aby cena za koncovky nárazníku na jeho Austina Maxi nebyla příliš vysoká, i vysloužilce ověřeného medailemi a knírkem připomínajícím řidítka, který vlastní Alvis ode dne, kdy to bylo nové auto. Nezapomeneme ani na lidi v kombinézách, kteří dokáží odříkat čísla karoserií, tak jako já staré skeče od Monty Pythonů. Něco se najde i pro návštěvníka závodů, mladíka s uhry, který slintá nad fotkami Lamborghini, ustaraného otce, který chce koupit své osmnáctileté dceři ojeté Metro i pro zhyčkaného fracka z lepší rodiny, který se nedokáže rozhodnout, jestli si má jako další auto pořídit Lancia Delta Integrale nebo Ford Escort Cosworth. Když tak o tom přemýšlím, měl by si pořídit Cosworth.

Vynasnažíme se vás pobavit, což pro mého kolegu Quentina nebude vůbec jednoduché, a pokusíme se být vážní, což bude naprosto nemožné pro mě.

Proto se v tomhle sloupku každý měsíc setkáte s textem, který bude pojednávat tak trochu o autech, a hodně pak o zlu, které páchá socialismus, o kouření a jeho kladných stránkách, o kriketu, a o tom, proč je tak nudný. Pokud si myslíte, že své názory prezentuji v televizi poněkud ostřejším způsobem, tak to mě ještě neznáte.

Občas se tu zmíním i o strojích, které jsem v televizi rozbíjel, ale to bude jen sporadicky, k věci a bez jakéhokoli technožargonu. Máme pro to dva důvody: za první, o motorech vlastně nevím vůbec nic, a za druhé, ani vy ne.

Chcete vědět, co vás čeká? Dnes ráno jsem projel speciální terénní okruh v Citroënu ZX Rallye Raid s výkonem 330 koňských sil. Bylo to jako projíždět se v sušičce na prádlo na střechkujícím mustangovi s varlaty přiskřípnutými v pětibodých pásech. Po třech kilometrech jsem si začal dělat opravdové starosti o ty, kteří v tomhle autě zvládnou přejet Saharu.

A došel jsem k závěru, že to nejspíš budou jediní lidé na světě, dostatečně šílení na to, aby četli tenhle sloupek.

A vy ostatní byste si měli číst Quentinovy komentáře. Vypadá mnohem lépe než já a používá slova jako impertinentní a excipielní, což znamená jen to, že je chytřejší než já.

ŘÍJEN 1993

Norfolk

Ve svém minulém životě jsem několik let strávil prodejem vycpaných Medvídků Paddingtonů do hračkářství a obchůdků se suvenýry po celé Británii. Kariéra obchodního cestujícího mi neseděla – stejně tak jako všechny ty obleky – ale velmi podrobně jsem se seznámil se všemi cestami a cestičkami v Británii.

Vím, jak se dostat z Copredy do Burghwallisu a z London Apprentice do Marchington Woodlands. Vím, kde zaparkovat v Basingstoke, a že v Oxfordu je to zhora nemožné. Ale z Norfolku si nepamatuju

vůbec nic. Určitě jsem tam byl, protože si dokážu přesně vybavit obchody, které jsem navštěvoval v jednom, ehm, městě tohohle plochého a nevýrazného hrabství. Jen si vůbec nedokážu vybavit, jak se to město jmenovalo.

Jednou jsem byl pozvaný na svatbu do jakéhosi malého městečka právě v Norfolku. Je daleko od všeho, o čem jste kdy slyšeli, nevedou k němu žádné dálnice a pomáhají vám Bůh, jestli vám v jeho okolí dojde benzin.

Cosworth už posledních 30 mil dojížděl na benzinové výpary, když tu jsem si všiml budky, která by se před čtyřiceti lety dala nazvat pumpou. Podle majitele byl bezolovnatý benzin „nějakou pitomou novinkou“, a když jsem mu podal kreditní kartu, tvářil se, jako kdybych před něj položil hrudku kadidla.

Přesto se odkolébál do svého kutlochu a pečlivě ji uložil do kasy, čímž dokázal, že do Norfolku zatím dvacáté století nedorazilo.

Není na tom nic divného, je skutečně téměř nemožné se tam dostat. Z Londýna musíte jet přes vesnice, jako je Hornsey a Tottenham, než se vám vůbec podaří najít dálnici M11, která sice míří správným směrem, ale potom dostane rozum a uhne na Cambridge. A pojeďte-li z jakéhokoli jiného města, neobejdete se bez Land Roveru vybaveného na závod Camel Trophy.

Když se tam konečně dostanete a počkáte si v hotelové hale, než jednomu z místních skončí služba myče oken, gynekologa a městského vyvolávače a na chvíli zastane funkci recepčního, začnete se do *Norfolkského života*. Je to nejtenčí časopis na světě.

Když jsem pak večer v baru prohodil, že jsme byli na svatbě ve vesnici Thorndon, všichni zmlkli. Šipka se zabodla do stropu a barman upustil sklenici. „Nikdo,“ řekl, „nebyl v Thorndonu od té doby, co před čtyřiceti lety vyhořel.“ Pak odešel a pod vousy si mumlal něco o „vdově“.

Jezdit po Norfolku je ale docela zábavné. Jsem zvyklý, že si na mě lidi ukazují, když jedu kolem. Většinou pokřikují: „Hele, Cosworth!“ Ale v Norfolku slyším jenom: „Hele, auto!“

Všude jinde chtějí lidi vědět, jak rychle jede, ale v Norfolku se mě zeptali, jak dobře se s ním orá. Spojler je fascinoval, protože si mysleli, že se to používá na postřik polí.

Jsem si jistý, že jsou za tím čára a kouzla. Vláda by měla přestat propagovat norfolkské pláne jako turistickou atrakci a spíš by měla vydat varování „pozor, čarodějnice“.

Utrácejí miliony liber, aby nás informovali, že je hloupost kouřit, ale ani jednu penci, aby nám sdělili, že nemáme jezdit do Norfolku – tedy pokud nejste příznivci orgií a rituálního zabíjení hospodářských zvířat.

Příště, až se nějací mí přátelé budou chtít brát v Norfolku, pošlu jim telegram. I když jim nejspíš nedorazí, protože tam ještě neslyšeli ani o telefonu. Ani o papíře. Ani o inkoustu.

PROSINEC 1993

AUTO ROKU: FORD MONDEO

1994

PRVNÍCH 5 SINGLŮ V HITPARÁDĚ

NÁZEV PÍSNĚ - UMĚLEC

- 1** Love Is All Around – Wet Wet Wet
- 2** Saturday Night – Whigfield
- 3** Baby Come Back – Pato Banton
- 4** Stay Another Day – East 17
- 5** I Swear – All 4 One

5 NEJÚSPĚŠNĚJŠÍCH FILMŮ

- 1** Forrest Gump
- 2** Lví král
- 3** Pravdivé lži
- 4** Santa Claus
- 5** Flintstoneovi

Děcka

Stál jsem takhle v bufetu ve studiu Pebble Mill, když mi zavolala žena, že je těhotná. Nejdřív mě to potěšilo. Znamenalo to, že mi všechno funguje, jak má, ale pak se mi hlavou začal honit problém za problémem. Ten seznam byl tak dlouhý, že jsem si po šesti šálcích horkého sladkého čaje a pár marlborkách začal přát, aby mě toho byli zbavili už při narození, jako bychom to měli udělat se všemi pitomými lidmi.

Nejenom, že teď se v noci pořádně vyspím nejdřív v roce 2010 a že každou vydělanou penci nacpu do chřtánu zarostlých úchyláků, co povedou školu, kterou si vybereme. (A to jen v případě, že nám ještě nějaké peníze zbydou po nevyhnutelných masivních investicích do pampersů, hraček Fisher Price a až nám účet až do dna vysaje šestnáctiletá švédská au pair s našpulenými rtíky.)

Už teď se hádáme o jménech. Mně se líbí Boadicea, kdyby to byla holka, nebo Rumplcimpncamp, pokud ne, ale tenhle nápad byl smeten ze stolu stejně jako moje představa o šestnáctileté blondýně, která bude trávit celé dny zavřená se mnou v domě.

Namítl jsem, že když budu celou dlouhou noc utírat zvratky a výkaly ze zdí, budu na nějaké to cvičení v leže příliš unavený. Ale bez ohledu na mé protesty mi bylo celkem důrazně sděleno, že buď bude chůva hrozně ošklivá, nebo nebude chůva žádná.

Hádky ale nejsou na plození dětí zdaleka tím nejhorším. Ani nám zas tak moc nevádí, že už se nikdy jen tak jednoduše nesebereme a nevyrazíme do Kalifornie. Jasně, mohli bychom vzít dítě s sebou, ale jsem zastáncem názoru, že už by měl někdo konečně vydat zákaz dětí na dlouhých letech.

Aerolinky zakázaly kouření, protože to otravuje ostatní pasažéry, ale děti můžou řvát celou cestu z Cornwallu až do Nového Skotska.

Děcka by měla být přepravována ve zvukotěsných schránkách uložených bezpečně v nákladovém prostoru, a protože já dát své dítě do krabice nechci, nikam nepoletí. A to znamená, že my taky ne.

Rozhodně nebudeme hvězdami společenských večeří. Stejně jako kterýkoli jiný pár, jenž zplodil dítě, nebudeme schopni mluvit o ničem jiném, takže budeme nudní a otravní. Třeba dokonce začnu nosit manšestráky.

Taky budu muset jít do kostela, abych se zřekl Dábla. Ale s tím se dá žít.

Co ale paní Clarksonovou uvádí do stavu šílenství a touze po flašce ginu, je pouhá zmínka toho slova na „V“.

Je pro nás nesmírně obtížné smířit se s představou Volva. Cosworth, který nám slouží jako druhé auto, má jenom dvoje dveře, a jen těžko nám poslouží jako kočárek, přestože má vzadu takové to dlouhé madlo. A stejně je každou chvíli vykradené, takže se ho budeme muset zbavit.

Můj Jaguar má sice dostatečný počet dveří i místa, aby se z něj mohl stát dětský pokoj na kolečkách, ale když bych do něj namontoval dětské sedačky, ztratil by něco ze svého chlapáckého vzhledu, takže si musíme pořídit něco jiného.

A když už teď budeme nudní a otravní, budeme nosit manšestráky, nebudeme mít žádné peníze, a pokud i nadále setrváme v jihozápadním Londýně a i v ostatních ohledech se přizpůsobíme společenským požadavkům, bude to muset být Volvo se samolepkou „vezu dítě“ a možná i s nějakým tím zvířátkem na kapotě.

Už musím jít. Slyším nezaměnitelný zvuk vařící vody přiléváné do již beztak horké lázně.

BŘEZEN 1994

Motoristická žurnalistika

Poslední dobou dostávám tolik dopisů od malých kluků, že mě napadlo, že bych svému domu mohl začít říkat Neverland. Mám pocit, že každý, komu ještě nebylo čtrnáct, by si nechal odříznout kteroukoli z končetin, jen aby mohl dělat to co já.

Rád bych ale zdůraznil následující fakta. Za prvé jsem to ještě nepoložil. A za druhé, i když hodně času trávím tím, že řídím Ferrari a Aston Martiny, ještě více času mě stojí vysvětlovat lidem, jak by to taky mohli dělat. Tady je návod.

Ze všeho nejdříve se zaměříme na úplné základy. Bez ohledu na to, jestli máte devět nemanželských dětí nebo jestli spíte se svojí sestrou, musíte ovládat pravopis. Bohužel, většina lidí, kteří nám píší, ho neovládá. Nechci znít jako rasista, ale musím přiznat, že se může hodit i znalost místního dialektu. Víme, že se dneska všichni učí cizí

jazyky, ale většina motoristických časopisů v Británii, s výjimkou *Max Power*, je psána anglicky. Tak si angličtinu aspoň zvolte jako jeden z maturitních předmětů.

Až se vám podaří vymanit se ze spárů vzdělávacího procesu, bude pro vás nejlepší začít pracovat v novinách. Za zhruba tři roky, které strávíte v místním plátku, rozšíříte své vědomosti v oblasti svatební módy, místních jezdeckých klubů, zeleninových soutěží a – co je nejdůležitější – naučíte se vyprávět příběhy.

Jako kvalifikovaný novinář můžete začít pracovat v celonárodním deníku. Ty ale téměř bezvýhradně získávají motoristické články od lidí na volné noze, kteří se tím živí už několik desetiletí. Takže, pokud ještě stále chcete psát o autech, bude nejlepší vyzkoušet jeden ze 130 motoristických časopisů. Dopisy, které jim budete posílat, by měly být krátké, stručné a podlézavé. A nevzdávejte to.

Pište příběhy o svém autě a pošlete nám je. Když budou dobré, tak je otiskneme. A pak vás třeba požádáme o další nebo vás dokonce na zkoušku zaměstnáme. Musím vás ale předem varovat, jsme ten největší časopis a máme celkem pět lidí, kteří píší na plný úvazek, a to včetně redaktora. Je více astronautů než novinářů v motoristických časopisech.

A prozradím vám tajemství. Při polední pauze v hospodě nikdy nemluvíme o autech. Je nám jedno, čím pojedeme večer domů. Máme auta rádi, ale nechodíme v montérkách. Pokud chcete nosit montérky, zkuste to v *Autocar*.

Ti, kdo se v této profesi dokáží udržet na vrcholu jako smetana na mléce, jsou skuteční mistři slova – lidé, kteří se nadchnou pro Lamborghini stejně snadno jako pro mši v místním kostelíku. Náš šéfredaktor udělal řidičák až na popáté a léta jezdil v Datsun Sunny. Když začínal, věděl o autech méně než Barbara Cartlandová o tryskovém čištění. Nezáleží na tom, jestli rozeznáte Lantru od Corolly, rozeberete MG za sedm sekund nebo dokážete z paměti odrecitovat zrychlení všech Ferrari z 0 na 100. Když neumíte psát, prostě k nám nemůžete.

To samozřejmě neplatí v případě, že jste dívka uvolněných mravů a pošlete nám šek, který by zaujal i Rockefellera. V takovém případě nastupujete v pondělí.